

Saara-Sofia Sirén kok ym.

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä Varsinais-Suomen lähijunaliikenteen käynnistämiseen (1 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Esitämme, että eduskunta lisää julkisen henkilöliikenteen palveluiden ostoihin määrärahan Varsinais-Suomen lähijunaliikenteen käynnistämiseksi valtion vuoden 2025 talousarviossa. Hallitusohjelman mukaan valtio edistää raideliikennemarkkinoiden avautumista ja tosiasiallista kilpailua.

Raideliikennemarkkina avattiin kilpailulle vuonna 2021, mutta raideliikenteen markkina on ollut Suomessa keskittynyttä. Nykyinen hallitus tavoittelee pitkällä aikavälillä kotimaan raideliikenteen kapasiteetin ja investointien lisäämistä. Hallitus valmistelee toimenpiteitä lähijunaliikenteen edistämiseksi, muun muassa mahdollistamalla kunnille, kuntayhtymille ja alueille ostoliikenteen järjestämisen. Hallitus valmistelee myös henkilöjunaliikenteen kalustoyhtiötä ja nykyisen henkilöjunaliikenteen ostoliikenteen kilpailuttamista. Lisäksi valtio on käynnistänyt tietopohjan keruun ja vuorovaikutuksen lähijunaliikenteestä kiinnostuneiden maakuntien ja kuntien kanssa.

Varsinais-Suomella on kunnianhimoinen joukkoliikenteen visio, jossa maakunnallisen joukkoliikenteen rungon muodostavat keskustaupunki Turun ja seutukeskusten väliset lähijunat yhdessä Tampereen ja Helsinkiin suuntautuvien taajamajunien kanssa. Länsirata liittää Varsinais-Suomen koko Etelä-Suomen kaupunkiverkostoon ja on lähtökohta maakunnallisen joukkoliikenteen kehittämiselle. Varsinais-Suomessa radan varren 14 kuntaa ja maakunnan liitto ovat syksyllä 2024 käynnistäneet yhteisen Lähijunaliikenne Varsinais-Suomessa -projektin.

Lähijunaliikenteen käynnistäminen edellyttää valtiolta sekä investointeja raiteisiin että kuntien ja valtion yhteispanostuksia asemapaikkoihin ja liikennöintiin. Varsinais-Suomessa lähijunaliikenne on käynnistettävissä neljällä ratasuunnalla Turusta Uuteenkaupunkiin, Loimaalle, Saloon ja Naantaliin. Turun ja Loimaan välinen lähijunaliikenne on mahdollista järjestää myös kaukoliikenteen vuoroja lisäämällä ja Raision sekä Naantalin suunnan raideliikenne voi alkaa jatkamalla Helsingistä tai Tampereelta tulevia kaukojunia Naantaliin asti. Turun ja Naantalin välinen taajama- tai lähijunaliikenne edellyttää raiteiden perusparannusta ja sähköistystä, noin 11 miljoonan euron valtion investointia. Turun ja Uudenkaupungin välillä on jo toteutettu raiteiden sähköistys, lisäksi liikennöintiä edistää väyläverkon investointiohjelman mukainen radan peruskorjaus.

Suomessa henkilöjunaliikenteen julkisiin ostoihin käytetään merkittävästi vähemmän rahoitusta kuin esimerkiksi Ruotsissa, jossa raideliikennettä ja lähijunaliikennettä on huomattavasti enemmän. Nykyisellään Suomessa liikenne- ja viestintäministeriö käyttää junaliikenteen ostoihin noin

Talousarvioaloite TAA 184/2024 vp

35 miljoonaa euroa vuodessa, mistä tuetaan lähijunaliikennettä mm. Etelä-Suomessa Helsingin, Tampereen sekä Lahden-Kouvola ja Kotkan muodostamalla alueella. Varsinais-Suomessa lähijunaliikenteen käynnistäminen edellyttää nykyisen liikenne- ja viestintäministeriön ostoliikenteen uudistamista.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 1 000 000 euroa momentille 31.20.55 junaliikenteen ostoihin Varsinais-Suomen lähijunaliikenteen käynnistämiseksi.

Helsingissä 4.10.2024

Saara-Sofia Sirén kok
Timo Furuholm vas
Milla Lahdenperä kok
Johannes Yrttiaho vas
Saku Nikkanen sd
Pauli Aalto-Setälä kok
Aki Lindén sd